

Brystkreft

Hva er brystkreft?

Brystkreft er ondartede forandringer i kjertelvevet i brystet. Det er den vanligste kreftformen hos kvinner, men menn kan også få det (5).

Årsaker til brystkreft

Ingen vet helt hvorfor vi utvikler kreft i brystene, men det skyldes en sammenheng mellom arv, hormoner og livsstil. Brystkreft også er en vanlig kreftform hos kvinner med utviklingshemning fra de er 40-60 år. Undersøkelser viser at kvinner med Downs syndrom sjelden får brystkreft, men hvorfor vet vi ikke ennå (1-4).

Hvordan forebygge brystkreft

Livsstil har betydning for å forebygge kreft, det er viktig å mosjonere regelmessig, spise sunt, drikke lite alkohol og unngå å bli overvektig. Brystkreft kan være arvelig, så det er viktig å undersøke om brystkreft i nær familie er av den arvelige typen (5). For å kunne oppdage kreft tidlig, bør en å gå regelmessig til *mammografi* (hyperlink til faktaarket om screeningundersøkelser). Det er også viktig å undersøke brystene og armhule regelmessig for å kjenne etter kuler eller se etter forandringer (6).

Tegn på brystkreft

Brystkreft blir oftest oppdaget etter en mammografiundersøkelse (røntgenbilder av brystene), men kan også oppdages ved at brystet endrer utseende eller at en kjenner en kul i brystet eller i armhulen (5).

Utredning

- En lege vil se på og undersøke brystene med hendene sine
- Mammografiundersøkelse (røntgenbilde av brystene)
- Biopsi (vevsprøve) av kulen (5)

For kvinner som ikke kan gjennomføre en mammografi, kan det gjøres en ultralydundersøkelse (UL). Men ved UL må det i tillegg gjøres annen utredning før en eventuelt kan sette en kreftdiagnose (6).

Behandling

Alle som får brystkreft vil få persontilpasset behandling til nettopp sin kreftsvulst. Vanlige behandlingsmetoder er kirurgi (hele brystet eller bare svulstene blir fjernet), cellegift, stråling, målrettede legemidler (hormonbehandling) eller immunterapi (5).

For å lese mer om behandling av kreft vil vi anbefale nettsidene:

www.kreftforeningen.no og www.kreftlex.no

Pakkeforløp

Ved mistanke om kreft vil fastlegen henvise pasienten til et *pakkeforløp*. Målet med et pakkeforløp er å gi forutsigbarhet og trygghet for pasienten og de pårørende. Et pakkeforløp skal omfatte utredning, behandling og oppfølging, og gi en pekepinn på tiden det kan ta.

På alle sykehus som utreder og behandler kreft finnes det fagfolk som jobber som *forløpskoordinatorer*. Disse personene skal sørge for minst mulig ventetid for alle pasienter til deres undersøkelser og behandlinger. Pasienter kan ringe dem når som helst med spørsmål om henvisninger, timeavtaler og lignende.

I tillegg vil de fleste kommuner ha en kreftkoordinator som kan følge opp pasienten hjemme.

Referanser:

1. Patja, K., Eero, P., Iivanainen, M. 2001. Cancer incidence among people with intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research*; 45: 300–307.
2. Satgé, D., Sauleau, E. A., Jacot, W., Raffi, F., El Hage Assaf, N. 2014. Age and stage at diagnosis: A hospital series of 11 women with intellectual disability and breast carcinoma *BMC Cancer* 2014, 14:150.
3. Dey, N., Krie, A., Klein, J., Williams, K., McMillan, A., Elsey, R., Sun, Y., Williams, C., De, P., Leyland-Jones, B. 2017. Down's Syndrome and Triple Negative Breast Cancer: A Rare Occurrence of Distinctive Clinical Relationship. *International Journal of Molecular Sciences*, Jun; 18(6): 1218.
4. Hasle, H., Friedman, J., Olsen, J., Rasmussen, S. 2016. Low risk of solid tumors in persons with Down syndrome *Genetics in Medicine*. Nov;18(11):1151-1157.
5. www.kreftlex.no
6. www.kreftforeningen.no